

A XXI. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia: „Szent Pál és a pogány irodalom”

Az idei Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia, amely immár több mint két évtizedes hagyományra tekinthet vissza, szeptember 24–26. között zajlott a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola épületében. (Szakszerű megszervezése felől, akárcsak az elmúlt évben, a C & T Hungary Kft. – Kongresszusi Iroda gondoskodott. A konferencia védnökei: dr. Kiss-Rigó László megyéspüspök, dr. Jakubinyi György érsek és dr. Fodor György, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora.)

Benyik György, a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola professzora, a konferencia igazgatója a következő gondolatokkal hirdette meg a rendezvényt:

A kereszténységet a mi Megváltónk, Jézus Krisztus alapította meg. Tanítását viszont Pál apostol vitte el a pogány, hellenista világba. Farizzeusból lett Jézus tanítványává, missziós szolgálata nyomán pedig számos keresztény közösség jött létre. Egyedülálló kapcsolatot teremtett a pogány kultúra, a sztoikus erkölcsfilozófia, etika és a keresztény tanítás között, egészen másat, mint amit például közeli kortársa, Alexandriai Philón munkált, aki megtartotta zsidó vallását.

Jézus tanítása tehát Pál missziója által lépett ki az eredeti kulturális közegeből, ezzel pedig lényeges változás kezdődött el a keresztény egyház és a különböző kultúrák közötti viszonyban. Azt kell mondanunk, hogy a szó szoros értelemben vett keresztény teológia Pál apostol által született meg. Ő nem is annyira Jézus élettörténetének elismételésére törekedett, mint inkább arra, hogy Jézus megváltói munkáját teológiai/filozófiai nyelven hirdesse.

A fennmaradt levelek egyrészt igen jól tükrözik Pál apostol teológiáját, másrészt viszont számos ponton inkább csak a pogány hellenista kultúrával való kapcsolatteremtés kérdésköreit rögzítik.

Konferenciánk azért is vizsgálja Pál munkásságát, mivel Jézus tanítása Pál által nyerte el a városi misszió számára alkalmas formát. Másrészt: Pál missziós lelkülete és lendülete mind a mai napig követendő példa minden keresztény pap, lelképásztor vagy közösség-szervező számára.

A 21. szegedi biblikus konferencián (Szlovákiát leszámítva) minden Magyarországgal szomszédos ország magyar egyházi felsőoktatási intézménye képviseltette magát. A rendezvényt a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola rektora, D. Kozma Gábor és dr. Thorday Attila rektorhelyettes nyitotta meg, Benyik György pedig ilyen gondolatokkal köszöntötte a résztvevőket:

A konferencia 21. évfordulóján arról adhatunk számot, hogy évről évre megtartott rendezvényünkön eddig csaknem 3000-en vettek részt, 217 előadást hallgathattunk meg, és ezeket 18 kötetben tettünk közzé. Az összes előadó csaknem fele (107) határainkon túlról érkezett, köztük jó néhányan kisebbsé-

XXI. BIBLIKUS KONFERENCIA

Szent Pál és a pogány irodalom

2009. szeptember 24 – 26.

Szeged, Dóm tér 6.
Gál Ferenc Hittudományi Főiskola

A KONFERENCIA VÉDNÖKEI:

Dr. Kiss-Rigó László, megyéspüspök

Dr. Jakubinyi György, érsek

Prof. Dr. Fodor György, a PPKE rektora

gi magyar területekről. Az utóbbi időben sajnos nem képviselteti magát Szlovákia – a politikai feszültségek miatt.

Nagy öröm számomra, hogy új előadók is érkeztek konferenciánkra: Troels Engberg-Pedersen professzor, Pál apostol és a hellenisztikus irodalom nemzetközi hírű kutatója, aki először jár Magyarországon; először ad elő a konferencián a Dél-afrikai Stellenbosch Egyetemet képviselő, berlini professzor, Cilliers Breytenbach (Pál magyarázata Jézus kereszttéről); a legtávolabbról, Japánból pedig Akiyama Manabu, aki felnőttként keresztelkedett meg és előadását magyar nyelven fogja megtartani; és vannak olyan magyar ifjak is, akik elsőként fognak előadni nálunk (Szent Pál és az „egyetemes történelem” nézőpontja). [...]

Konferenciánk nemzetközi és ökumenikus. Nagy öröm protestáns testvéreink állandó részvétele ezen a tudományos rendezvényen (Herczeg Pál: *A logiké latreia páli értelmezése a Róma 12,1–2-ben*; Pecsuk Ottó: *Szent Pál apostol Rómaiakhoz írt levelének antik római háttere*; Peres Imre: *Görög sírfeliratok nyomai Pál apostol leveleiben*).

Legjobb tudomásom szerint Magyarországon még nem rendeztek biblikus konferenciát Pál apostol és a hellenisztikus irodalom kapcsolatáról, többek között azért is, mert a magyar felsőoktatásban nem nagyon találkozik egymással a bibliai szövegek analízise és a klasszika-filológiai oktatás. Reméljük, hogy konferenciánk megtöri ezt a falat, és felkelti az érdeklődést Pál iránt a klasszika-filológia helyi és magyar képviselőiben. [...]

Tudom, hogy ezen a konferencián nem fog születni egy új Wettstein¹ kötet, de talán jobban megismerjük Pál missziós működésének bellén kulturális hátterét és a sztoikus etika értékeit is.

Ez a konferencia nem jöhetett volna létre dr. Kiss-Rigó László püspök és dr. Kozma Gábor, a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola rektorának támogatása nélkül, amelyet ezennel is megköszönök. Továbbá köszönöm a konferencia patrónusainak, dr. Jakubinyi György érseknek és dr. Fodor György rektornak (PPKE), és nem utolsósorban dr. Rózsa Huba professzornak az elvi támogatást.

A konferencia nem maradhatna éberem a jelenlévők érdeklődése nélkül. Ezért nekik is köszönöm a 21 év óta nem lankadó érdeklődést. De mindenekelőtt Istennek legyen hála, hogy megnyithatom ezt a XXI. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferenciát; s kérem, használják fel a lehetőséget: tanuljanak kulturális párbeszédet és missziót Páltól, a sztoikusoktól és a jelenlévő előadóktól.

A konferencián 16 előadás hangzott el. Mato Zovkić (Szarajevo) betegség miatt nem jöhetett el, előadása azonban meg fog jelenni a konferencia kötetében.

A meghirdetett témára előkészített előadások egymáshoz kapcsolódtak, össze-csengtek, vagy szerencsésen egészítették ki egymást, pl. Zamfir Korina (Kolozsvár; *Páli egyházak és önkéntes társaságok*) tanulmánya és Peres Imre (Debrecen; *Görög sírfeliratok nyomai Pál apostol leveleiben*) előadása; Mato Zovkić (Szarajevo; *Az univerzális etika Pálnál és a sztoikus filozófus Seneca*), Kovács Zsolt (Gyulafehérvár; *A sztoikus állhatatosság Pál tanításában*) és Troels Engberg-Pedersen (Koppenhága; *Pál megtérése a sztoikus paraineszisz fényében – Gal 5,13–26*) dolgozatai. Ez utóbbi előadó egyébként Pál és a hellenisztikus irodalom kutatásának legnagyobb szaktekintélye, és érdekfeszítően oldotta meg Pál és a pogány gondolkodás kapcsolódásainak rejtélyeit. Pecsuk Ottó (Budapest; *Szent Pál apostol Rómaiakhoz írt levelének antik római háttere*) beavatott a Római levél pogány kulturális hátterébe.

¹ Wettstein, Johan Jakob (Basel, 1693 – Amsterdam, 1754) protestáns Újszövetség-kutató. Számos majuszkulát is felvett az addigi kódexek közé. A szövegeket kommentárjával kísérte, amelyben idézte az Újszövetség rabbinikus párhuzamait, valamint a hellenisztikus párhuzamokat. Művei: Prolegomena. Amszterdam 1730; valamint az Úsz kétkötetes kritikai kiadása (Amsterdam 1751–1752; újabb kiadása: Graz 1962.)

Két budapesti előadó Pál gondolkodásának zsidó hátterét mutatta be: Fröhlich Ida azt vizsgálta, miként hathatott a qumráni közösség Pálra (*Pál és a rituális tisztaság*); Szécsi József a *Talmud* és Pál házasságról alkotott szemléletével ismertetett meg.

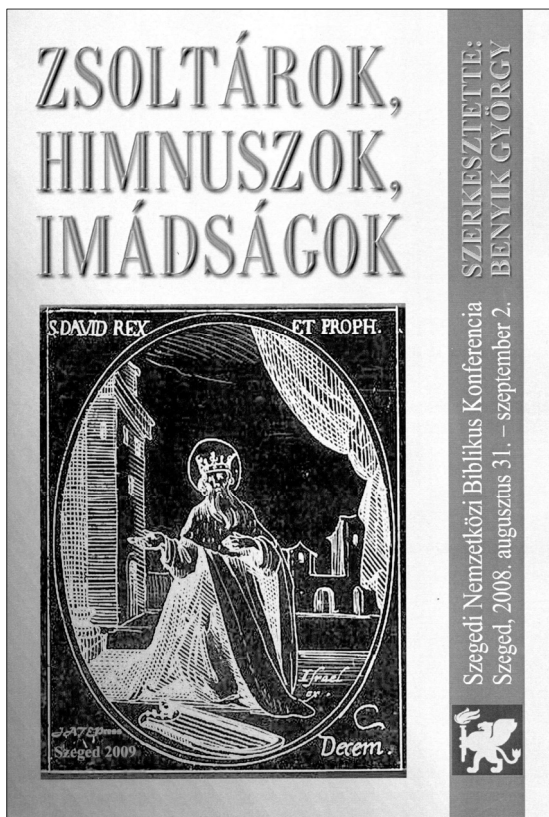
Örvendetes volt, hogy szóhoz jutottak az új teológus biblikus nemzedék képviselői is Juhász Gergely (Leuven; *Szeretnék elköltözni, hogy Krisztussal egyesüljek, mert ez mindennél jobb volna Fil 1,23*), Kovács Zsolt (Gyulafehérvár), Martos Levente Balázs (Szeged-Győr; *Az idézés kultúrája a görög-római irodalomban és a páli hagyományban, különös tekintettel 1Kor 15,32–33 és ApCsel 17,28 szövegére*), Pecsuk Ottó (Károli Gáspár Református Egyetem). Mellettük még két frissen végzett evangélikus teológiai hallgató is bemutatkozhatott: Malik Péter Károly (*A gondolkodásmód és annak háttere Pál apostol leveleiben*) és Weltler Gábor (*A keresztység Pál apostolnál*).

Benyik György így foglalta össze a konferencia feladatát: *arra kerestünk választ: miként történt az, hogy a keresztény közösségek egyre inkább gyarapodtak, sőt társadalmi megítélésük is növekedett, és pedig a rivalis pogány vallási egyesületek és szentélyek, a megsértődött zsinagóga képviselői és a kereszt botránnya miatt kialakult társadalmi ellenszenv ellenére is.*

Akárcsak az elmúlt esztendőben, most is sor került a konferencia barátja, illetve támogatója oklevelek kiosztására. 2010-től a konferencia Joachim Gnilka díjat fog adományozni a rendezvényen előadó azon professzorok számára, akik kutatásukkal, oktatásukkal és szervező munkájukkal jelentősen hozzájárultak a magyar biblikum fejlődéséhez. Ezzel együtt jár a kitüntetett személy egyik jelentősebb műve magyar fordításának kiadása is.

A konferenciával párhuzamosan zajlott a szegedi *Szent Gellért Fesztivál*, így a résztvevők e rendezvény esti koncertjeiből is kaphattak ízelítőt.

A jövő évi konferencia a bibliai „test-lélek” szemlélet kérdéskörét kívánja körüljárni.

Adorjáni Zoltán